

Básnické prostory (v) paměti (u vybraných českých básníků druhé poloviny 20. století)

Abstrakt

Disertační práce *Básnické prostory (v) paměti (u vybraných českých básníků druhé poloviny 20. století)* předkládá interpretaci šesti českých básnických děl druhé poloviny 20. století, zaměřenou na perspektivu kulturní paměti. Vybraná básnická díla představují synekdochy básnického zobrazení (obecných) historických událostí a zkušeností, spjatých s obdobím druhé světové války (nacistickým režimem) a s komunistickým režimem po roce 1948 a určitým způsobem spojených s dimenzí prostoru – ať už se jedná o básnickou reflexi prostoru, který má svůj reálný „předobraz“ v tzv. aktuálním světě, či o (zcela) imaginární zobrazení prostoru. Metodologicky práce vychází z koncepce kulturní paměti Aleidy Assmannové, zejména z její knihy *Prostory vzpomínání. Podoby a proměny kulturní paměti*. Jednotlivé interpretační kapitoly práce se zabývají následujícími básnickými díly: „Návrat“ Vladimíra Holana je básnickým příběhem, který rozvíjí topos návratu – návratu do prostoru domova, kam lyrický vypravěč po dvaceti letech přichází, aby na místním hřbitově našel hrob své matky, což se mu však nepodaří. Sbíрка Jana Zahradníčka *Dům Strach* představuje synekdochu básnické reflexe zkušenosti s vězněním v komunistických věznicích/pracovních táborech v 50. letech. Básnická skladba Karla Šiktance *Heinovské noci* reflektuje válečné trauma vyhlazení obce Lidice nacisty. V básnické sbírce Josefa Hanzlíka *Lampa* jsou vzpomínky básnického subjektu na druhou světovou válku stylizovány do autobiografické podoby a dětského způsobu nahlížení válečných událostí. Básnickým prostorem paměti je v Hanzlíkově sbírce prostor dětství – do nějž výrazně pronikalo válečné dění. Básnická skladba Ivana Diviše *Odchod z Čech* reprezentuje reflexi zkušenosti s odchodem do exilu po srpnu 1968. Diviš svou exilovou skladbu pojal především jako příležitost pro intenzivní básnickou reflexi dění v soudobém normalizačním Československu. Sbíрка Emila Juliše *Bližíme se ohni* představuje básnickou reflexi likvidovaného prostoru starého Mostu, komunistickým režimem určeného k demolici z důvodu těžby hnědého uhlí, a devastované krajiny Mostecká a také reflexi devastovaného stavu ekologie, resp. ekologie kultury obecně.

Klíčová slova

česká poezie druhé poloviny 20. století, čeští básníci, Vladimír Holan, Jan Zahradníček, Karel Šiktanc, Josef Hanzlík, Ivan Diviš, Emil Juliš, kulturní paměť, Aleida Assmannová, poezie a paměť, intertextualita, Renate Lachmannová, paměť a prostor, básnické prostory (v) paměti